

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/14/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3619201455
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3619201455.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v spore žalobkyne: E. V., trvale bytom Y. XXX/XX., T., zast. JUDr. Jánom Legerským, advokátom so sídlom Nám. sv. Anny 15/25, Trenčín, proti žalovanému: R. Y., trvale bytom J. XXX/XX, T., zast. Mgr. Patrikom Štefkejem, advokátom so sídlom Školská 3, Nitra, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Partizánske zo dňa 30. októbra 2019, č.k. 6C/56/2019-51, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie r u š í .

o d ô v o d n e n i e :

[1] Napadnutým uznesením súd prvej inštancie výrokom I. konanie zastavil a výrokom II. žalovanému nepriznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania. Rozhodoval na základe žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností tam špecifikovaných (byt vrátane k nemu prislúchajúcemu podielu na spoločných častiach domu). Súd zistil, že na Okresnom súde Partizánske prebieha konanie pod sp. zn. 5C/30/2017, v ktorom sa žalobkyňa domáha určenia vlastníckeho práva k rovnakým nehnuteľnostiam voči rovnakému žalovanému, pričom v tomto konaní bol vydaný rozsudok pod sp. zn. 5C/30/2017 dňa 21.6.2019. Voči nemu podala žalobkyňa odvolanie, doposiaľ o ňom nebolo odvolacím súdom rozhodnuté. Súd konanie zastavil podľa § 159 CSP, nakoľko skôr začaté konanie pod sp. zn. 5C/30/2017 bráni tomu, aby v tej istej veci na súde prebiehalo iné (teda i toto) konanie. Trovy konania žalovanému súd nepriznal z dôvodu, že mu nebola doručená ani žaloba, v konaní neurobil žiaden procesný úkon, s ktorým by mohol byť spojený vznik trov.

[2] V zákonnej lehote proti tomuto rozhodnutiu podala odvolanie žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Namietala, že v konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 5C 30/2017, ktoré sa začalo dňa 31.8.2017 (ďalej len „skôr začaté konanie“), uplatnila nárok na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam tam špecifikovaným z dôvodu, že hoci ju žalovaný ako jej dlhoročný partner pred uzatvorením darovacej zmluvy uistil o tom, že ukončil svoj vzťah s inou ženou, ktorý udržiaval v zahraničí, tak v skutočnosti tento vzťah vôbec neukončil, ale naďalej udržiaval. V nadväznosti na to uviedla, že v priebehu skôr začatého konania uplatnila proti žalovanému aj ďalší samostatný dôvod vrátenia daru, ktorým dôvodom bolo také konanie žalovaného, keď tento po vynaložení nákladov na rekonštrukciu rodinného domu v jej výlučnom vlastníctve, prijal na ich náhradu predmetné nehnuteľnosti ako dar od nej a následne napriek tomu žalobou podanou na súd dňa 20.10.2016 uplatnil aj nárok na zaplatenie peňažnej sumy 45.000 eur s príslušenstvom titulom náhrady týchto investícií. Potom v skôr začatom konaní rozšírila dôvody vrátenia daru aj o tento ďalší dôvod, avšak súd prvej inštancie v skôr začatom konaní o takomto procesnom podaní, posudzujúc ho ako zmenu dôvodov žaloby v zmysle § 140 ods. 2 CSP, rozhodol uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 4.6.2019 tak, že v zmysle § 142 ods. 1 a § 143 ods. 1 CSP zmenu dôvodov žaloby uplatnenú jej podaním zo dňa 9.5.2019 nepripustil a následne rozsudkom zo dňa 21.6.2019 vo veci samej rozhodol tak, že žalobu zamietol. V skôr začatom konaní podala proti takémuto rozsudku v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom namietala aj nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci v nepripustení doplnenia dôvodov žaloby o druhý samostatný dôvod

vrátenia daru uplatnený proti žalovanému písomnou výzvou zo dňa 6.5.2019 a o tomto odvolaní v skôr začatom konaní nebolo zatiaľ odvolacím súdom rozhodnuté. Napokon vysvetlila, že vzhľadom na skutočnosť, že jej právo na vrátenie daru plynúce jej z druhého uplatneného dôvodu na vrátenie daru, je založené na konaní žalovaného, ku ktorému došlo dňa 20.10.2016, kedy bola na súde podaná žaloba o náhradu investícií do nehnuteľnosti v jej výlučnom vlastníctve, sa jej právo domáhať sa vrátenia daru z tohto dôvodu začalo premlčovať týmto dňom a k jeho premlčaniu by došlo dňom 20.10.2019, a pretože súd prvej inštancie v skôr začatom konaní rozšírenie žaloby o tento ďalší dôvod vrátenia daru nepripustil a odvolací súd o odvolaní žalobkyne proti takémuto rozhodnutiu v skôr začatom konaní zatiaľ nerozhodol, neostalo jej iné, ak nechcela, aby došlo k premlčaniu tohto jej práva, než podať novú samostatnú žalobu pred uplynutím premlčacej doby, čo učinila podaním tejto žaloby. Pritom zároveň v tejto novej žalobe súdu navrhla, aby konanie v tejto veci podľa § 164 CSP prerušil až do právoplatného skončenia skôr začatého konania, čím sledovala to, že ak by odvolací súd v skôr začatom konaní rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec by vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že predmetom konania a rozhodovania by bol aj druhý žalobkyňou uplatnený dôvod vrátenia daru, tak nová žaloba v tejto veci by sa stala bezpredmetnou. Podľa žalobkyne nebolo možné žiadnym iným postupom za daného stavu veci dosiahnuť, aby nedošlo k premlčaniu jej práva domáhať sa vrátenia daru od žalovaného z dôvodu uplatneného výzvou žalobkyne na vrátenie daru zo dňa 6.5.2019. Samozrejme, vzhľadom na právny následok riadne uplatneného práva na vrátenie daru, ktorým je obnovenie právneho vzťahu k predmetu daru spred uzavretia darovacej zmluvy, musela žalobkyňa v oboch konaniach uplatniť žalobou určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom darovania. Vychádzajúc zo súhrnu takto uvedených skutočností, je potom podľa žalobkyne napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie celkom nesprávne a smerujúce k odopretiu základného práva na súdnu ochranu. Navyše súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o zastavení konania z dôvodu prekážky litispendencie ani vôbec žiadnym spôsobom neodôvodnil. Ak predmetom tohto neskôr začatého konania je určenie vlastníckeho práva žalobkyne k nehnuteľnostiam práve z druhého uplatneného dôvodu vrátenia daru, tak v tomto neskôr začatom konaní sa nejedná vôbec o totožný predmet konania, a preto skôr začaté konanie nemôže pre toto neskôr začaté konanie vytvárať prekážku litispendencie v zmysle § 159 CSP. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností považovala uznesenie súdu prvej inštancie za nesprávne a žiadala, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a zároveň vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

[3] K podanému odvolaniu sa písomne vyjadril žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu, pričom sa stotožnil s napadnutým rozhodnutím, považoval ho za vecne správne z dôvodu, že sa jedná o prekážku litispendencie. Žiadal o potvrdenie napadnutého rozhodnutia.

[4] Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal podľa § 379 a 380 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“) bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie treba v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) v spojení s § 391 CSP zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

[5] Žalobkyňa sa v tomto konaní domáha určenia, že je vlastníčkou v žalobe špecifikovaných nehnuteľností - bytu spolu so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach domu, ktorý je vo vlastníctve žalovaného -, nakoľko tieto darovala žalovanému a má za to, že obdarovaný sa k nej zachoval spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy tým, že voči nej podal žalobu na zaplatenie investícií do nehnuteľnosti v jej výlučnom vlastníctve.

[6] V skôr začatom konaní na Okresnom súde Partizánske sp. zn. 5C/30/2017 sa žalobkyňa domáhala určenia, že je vlastníčkou rovnakých nehnuteľností z dôvodu, že tieto darovala žalovanému a má za to, že obdarovaný sa k nej zachoval spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy tým, že po obdarovaní zistila, že žalovaný, jej partner, udržiava v zahraničí partnerský vzťah s inou ženou, pričom žalovaný začal žiť s inou ženou práve v čase, kedy jej bolo diagnostikované závažné, život ohrozujúce ochorenie. V priebehu konania žalobkyňa uplatnila i druhý dôvod vrátenia daru, ktorý je totožný s tým, ktorý uplatnila v tomto konaní (že obdarovaný sa k nej zachoval spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy tým, že voči nej podal žalobu na zaplatenie investícií do nehnuteľnosti v jej výlučnom vlastníctve), pričom súd tento návrh na rozšírenie dôvodov žaloby zamietol. Žalobu súd zamietol, pričom žalovaná podala voči rozhodnutiu odvolanie, dôvodila i nesprávnym postupom súdu vzhľadom na zamietnutie rozšírenia dôvodov žaloby. Doposiaľ nebolo odvolacím súdom o odvolaní rozhodnuté.

[7] Kľúčovou otázkou v tomto odvolacom konaní je, či súd prvej inštancie správne zastavil konanie z dôvodu, že skôr vedené konanie na Okresnom súde Partizánske sp. zn. 5C/30/2017 bráni tomu, aby prebiehalo toto konanie.

[8] Podľa judikatúry súdov „prekážka prv začatého konania (litispendencie) vzniká (je daná), ak na ktoromkoľvek všeobecnom súde Slovenskej republiky je začaté konanie s rovnakými subjektmi, rovnakým predmetom konania a rovnakými skutkovými okolnosťami, z ktorých je vyvodzované žalobou uplatnené právo. Totožnosť účastníkov (procesných strán) je daná aj vtedy, ak v neskoršom konaní stoja proti sebe rovnaké subjekty v opačnom procesnom postavení. Predmet konania je vymedzený petitom žaloby a základ uplatneného nároku je určený skutkovými okolnosťami, ktorými je petit zdôvodnený. Inými slovami, totožnosť veci je v uvedenom kontexte charakterizovaná totožnosťou nároku, o ktorom už prv začalo konanie za podmienky, že sa opiera o ten istý právny dôvod; ten je daný len vtedy, ak plynie z toho istého skutkového stavu. V danom prípade musí ísť o rovnaký druh uplatneného nároku, totožnosť predmetu nebude daná napríklad vtedy, ak súd v jednom konaní rozhodoval o tom, či žalovanému prislúcha právo zodpovedajúce vecnému bremenu, a v druhom konaní sa má rozhodovať o jeho zrušení alebo obmedzení (por. R 34/1986)“ (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 13.8.2018, sp. zn. 4 Cdo 108/2017).

[9] Optikou uvedeného preto nie je právne významný pre prekážku prv začatého konania iba petit žaloby, ale relevantné sú i dôvody, od ktorých ho žalobca odvodzuje. Predmetom konania je žalobcom uplatnený procesný nárok, „ktorý je vymedzený predmetom (žalobným petitom) a základom, ktorý tvorí právne relevantné skutočnosti, na ktorých žalobca svoj nárok zakladá“ (uznesenie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 12.5.2005, sp. zn. 22 Cdo 347/2005). Teda ak prebiehajú dve konania s totožným petitom žaloby, ale s rozdielnymi základmi tohto petitu, nejedná sa o totožný predmet konania, lebo sa uplatňuje rozdielny žalobou uplatnený nárok. Nestačí preto na konštatovanie prekážky prv začatého konania, ak žalobca uplatní v dvoch konaniach, že žiada o určenie, že je vlastníkom určitých nehnuteľností, pretože v jednej žalobe môže vychádzať napr. z neplatnosti zmluvy a v druhej z naplnenia dôvodov na vrátenie daru. Rovnako pri vrátení daru treba vychádzať zo skutkových okolností, od ktorých žalobca odvodzuje petit žaloby, nie iba od petitu žaloby. Ak by sa nediferencovali dôvody určené skutkovými okolnosťami, ale iba upriamila pozornosť na výsledok žiadanej petitom (určenie, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti), zúžil by sa súdny prieskum iba na jednu žalobu v živote žalobcu pre vrátenie daru a neakceptovali by sa iné, do úvahy pripadajúce skutkové okolnosti významné pre vrátenie daru. Tým by došlo k neposkytnutiu súdnej ochrany a porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

[10] V tejto veci je zrejmé, že v konaní na Okresnom súde Partizánske pod sp. zn. 5C/30/2017, teda prv začatého konania, došlo k uplatneniu jedného dôvodu pre vrátenie daru, od ktorého žalobkyňa odvodzovala petit žaloby. Tým bol skutkový základ, že žalovaný udržiaval i po obdarovaní partnerský pomer s inou ženou v zahraničí za situácie, keď žalobkyňa bolo diagnostikované závažné, život ohrozujúce ochorenie. V tomto konaní však žalobkyňa odvodzovala petit žaloby od iného skutkového základu. Za dôvod vrátenia daru považovala okolnosť, že žalovaný sa po obdarovaní voči nej dopustil správania hrubo porušujúceho dobré mravy tým, že voči nej na súde uplatnil nárok na zaplatenie investícií do jej výlučného majetku. Hoci požadovaný výsledok (že žalobkyňa je vlastníčkou nehnuteľností, ktoré darovala žalovanému) je v oboch konaniach totožný, nie sú rovnaké dôvody, od ktorých žalobkyňa odvodzuje tento výsledok, čo podľa vyššie konštatovaného nie je konanie o tom istom spore (ergo nie je daná totožnosť veci). Tieto argumenty vedú k jedinému záveru, a síce že neboli dané dôvody na zastavenie konania podľa § 159 CSP z dôvodu litispendencie.

[11] Aktuálnou by sa táto otázka stala vtedy, ak by odvolací súd v konaní pod sp. zn. 5C/30/2017 zrušil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie s tým, že zaujal právny názor, že nebolo vecne správne zamietnutie návrhu na rozšírenie dôvodov žaloby o dôvod uplatnený v tomto konaní a bude musieť byť prejednaný v ďalšom konaní súdom prvej inštancie. V takom prípade by prebiehali dve konania o tom istom spore, čo by bolo dôvodom na aplikáciu § 159 CSP.

[12] Na základe vyššie uvedených argumentov odvolací súd zrušil rozhodnutie podľa § 389 písm. b) CSP a v spojení s § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

[13] Úlohou súdu prvej inštancie bude vec prejednať a rozhodnúť.

[14] Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).